

Aan: Plv. Directeur PAV

Van: Directeur Strategie

directie Strategie
afdeling Beleid, planvorming
en instrumentontwikkeling

Catharijnesingel 59
3511 GG Utrecht
Postbus 43006
3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl

Contactpersoon

nota

HUF-toets wetsvoorstel wijziging Meststoffenwet in verband met de derogatiebeschikking

Datum
6-06-2024

Behandeld door

Inleiding

Op 15 mei 2024 heeft u een verzoek ingediend om een HUF-toets uit te voeren op het wetsvoorstel wijziging Meststoffenwet in verband met de derogatiebeschikking. Hierbij doe ik u de uitkomsten van de toets toekomen met betrekking tot de voorgestelde regeling.

Conclusie

De NVWA concludeert dat dit wetsvoorstel in algemene zin bijdraagt aan de handhaafbaarheid van de mestregelgeving. De fraudedruk op het stelsel van mestproductierechten zelf zal niet afnemen.

De mestmarkt staat door afbouw van de derogatie die gepaard gaat met verlaging van de mestplaatsingsruimte zwaar onder druk. Hierdoor neemt de fraudeprikkel toe. De voorgestelde wijziging voor de verlaging van de mestproductieplafonds in combinatie met het uit de markt nemen van mestproductierechten moet er voor gaan zorgen dat de mestmarkt op termijn meer in balans komt. De fraudeprikkel zal daardoor afnemen. De handhaafbaarheid van mestregels in zijn algemeenheid wordt daardoor versterkt. Het afromen van rechten bij overdracht moet hier een bijdrage aan gaan leveren. De fraudedruk op het stelsel van mestproductierechten (dierrechten en fosfaatrechten) zelf zal niet afnemen door het invoeren van afroming van rechten. Niet uit te sluiten is dat bedrijven willen voorkomen dat bij overgang en overdracht hun mestproductierechten worden afgeroomd. Het afromen bij bedrijfsoverdracht kan leiden tot meer constructies om te voorkomen dat er afroming zal plaatsvinden. Voor opsporing van oneigenlijke constructies is toezichtcapaciteit nodig.

Toelichting

Dit wetsvoorstel ziet op een aantal wijzigingen van de Meststoffenwet in verband met de implementatie van de derogatiebeschikking. Allereerst een wijziging van de nationale en sectorale mestproductieplafonds, in verband met de maximale hoeveelheid dierlijke mest die vanwege de derogatiebeschikking vanaf 2025 in Nederland geproduceerd mag worden. Daarnaast wordt een aantal wijzigingen doorgevoerd ter realisatie van die verlaagde mestproductieplafonds. Het gaat daarbij om het afromen van fosfaat-, varkens- en pluimveerechten bij overgang van deze rechten en bij bedrijfsoverdracht, en het verduidelijken van situaties waarin deze afroming plaatsvindt. Ten slotte wordt voorgesteld de hoogte van de

afromingspercentages en de verdeling van de sectorale mestproductieplafonds in de toekomst bij algemene maatregel van bestuur te kunnen vaststellen.

Handhaafbaarheid en uitvoerbaarheid

Het verlagen van de mestproductieplafonds moet ervoor zorgen dat de mestmarkt op termijn meer in balans komt. De fraudeprikkel zal daardoor afnemen. Daarvan zal geen sprake zijn als de mestplaatsingsruimte sterker daalt dan de mestproductieplafonds. De handhaafbaarheid van mestregels in zijn algemeenheid wordt door een meer evenwichtigere mestmarkt versterkt. Het handhaven van de mestproductieplafonds is op zich geen taak van de NVWA. De NVWA controleert of individuele bedrijven niet meer dieren houden dan zij over mestproductierechten beschikken.

Vanwege de afroming van rechten bij overgang en bij bedrijfsoverdracht zal de fraudedruk op dit stelsel van productierechten zelf niet afnemen. Niet uit te sluiten is dat bedrijven met constructies zullen proberen te voorkomen dat er rechten worden afgeroomd. Wanneer de afroming onvoldoende oplevert dreigt een generieke korting van de mestproductierechten. Door heldere communicatie dat wanneer er via afroming onvoldoende rechten uit de markt kunnen worden genomen er een generieke korting plaats zal vinden kan het opzetten van constructies minder lucratief worden.

De NVWA deelt vanuit handhaafbaarheidsperspectief de visie dat een verplichte generieke korting voor de veehouders nog veel meer impact zal hebben en meer weerstand in de sector zal opleveren.

Capaciteit

Bedrijven dienen te beschikken over voldoende dierrechten (varkens/kippen) of fosfaatrechten. De NVWA houdt daar al toezicht op. Daarvoor is geen extra capaciteit nodig. Wel is er 1 fte aan extra capaciteit nodig voor het opsporen van oneigenlijke constructies om afroming te ontwijken.

Artikel 32

Het voorgesteld artikel 32, derde lid is onvoldoende helder verwoord:

3. Bij ministeriële regeling kunnen voorwaarden of beperkingen worden gesteld aan een kennisgeving als bedoeld in artikel 27, eerste lid, van een in het tweede lid, aanhef en onderdeel c, bedoelde overgang van het varkensrecht, onderscheidenlijk pluimveerecht.

Dit zou 'in samenhang' kunnen zijn, of 'dan wel'.